

PREBRALI SMO...

V reviji *Most* (61/62, II. semester, Trst 1981, str. 13–31) objavlja Rajko Ložar iz ZDA razpravo—polemiko z naslovom k teoriji o Skandinavskem izvoru Slovencev, v kateri je večkrat omenjena tudi slovenska etnologija, oz. kaj je slovenska etnologija naredila, kdo so bili važnejši predstavniki stroke itd. Medtem, ko Ložar najde veliko dobrih besed za starejšo slovensko etnologijo, pa je do novejšje etnologije docela negativno opredeljen, jo odklanja in ji po svoje opredeljuje naloge. To med drugimi razberemo tudi iz opombe na strani 16, kjer pravi:

„Mimogrede omenjeno sta danes dve stvari, ki naj bi jih Slovenci, ki se zanimajo za etnogenezo našega naroda in za etnologijo storili: 1. se naučili vsega Etnologa na pamet in 2. tisti številni etnografi v domovini, ki pravzaprav ne vedo kaj početi, naj bi organizirali sistematično znanstveno ekskurzijo ali potujoči simpozij v Zakarpatje ter na novo, s sredstvi 20. stoletja, dognali vse o potu naših prednikov v našo domovino: geološko, botanično, zoološko, klimatično, itinerer — kje so pravzaprav ali obšli ali prešli preko Karpatov, v kakih prahistoričnih kulturah so bili Slovenci začasni stanovalci, od kje so jemali besede za svoje razširjeno besedišče, kar se vse še danes da ugotoviti na podlagi natančnejšega študija govorov v tistih krajih in podobno. Ako bodo to storili, jim ne bo treba študirati kanalov in cest, asanacijskih naprav v slovenskih občinah, revščine bivališč in tudi ne takih reči, ki spadajo pod poglavje „Human Relations“ kot je na primer naslednji izrek neke matere svoji hčeri: „Olgica, zdaj pa le glej, s kom boš govorila, ko imamo novo spalnico.“ Take stvari naj prepuste slavnima ameriškima kolumnistkama Ann Landers in Abigail van Buren, ki bosta to mojstrsko rešili, ker take človeške neumnosti niso zadeva etnologije, kakor bi hotel to dokazati neki prerok „nove etnologije“ v Ljubljani.“

Za mnenje k tej pripombi smo naprosili avtorico Olgice spalnice. Avtorica (ne Olgica), nam je poslala kratek odgovor:

Razumljivo je, da nekdo, ki živi daleč od doma, v družbeni, generacijski in strokovni osamljenosti, ne more razumeti tega, kar se dogaja doma. Razmišljanje o pradamovini in preziranje sodobnega domačega dogajanja, vse to je odziv na oddaljenost in osamljenost. Pri raziskovanju slovenskega izseljenstva smo isti pojav opazili pri različnih posameznikih, ki živijo v tujini in iščejo potrjevanje lastne identitete v čim bolj oddaljeni preteklosti.

Življenje in delovanje v osamljenosti in oddaljenosti pa ni samo težavno, ampak je lahko tudi udobno, saj si lahko privoščiš znanstveno kompiliranje, ograjevanje in preziranje nove in stare domovine. Ob tem je zelo možno, da kolumnistke, bolj kot ozko strokovno zamaknjeni ljudje, vidijo znanstveno relevantne pojave in škoda je, da avtorici nista ustrežneje citirani, saj bi bilo zanimivo, poznati njuno pisanje.

Human relations so namreč predmet etnologije, celo bolj kot vprašanja zbiralnega gospodarstva in etnogeneze, ki so jih in jih še bodo reševali predvsem zgodovinarji in arheologi s svojimi specialnimi znanji in seveda s sodelovanjem etnologov. Slovenci nismo prenehali biti predmet etnologije. Živijo v občinah, v bogatih in revnih bivališčih, hodijo in vozijo se po cestah, jedo kuhan kostanj in french fries, spet pijejo ječmenovo kavo in poznajo coca-colo itd.

Z veseljem bomo šli še v Zakarpatje, a ta ekskurzija bo morala počakati, ker je doma preveč dela. Tu si namreč ne moremo privoščiti sladokusne strokovne izbirčnosti, neobjektivnosti in pisanja v slogu bulvarskega tiska (npr.:

„V primeru z Norvežani je naš človek prišel na pic-nic. Sele kasneje se je Norvežan povzpel na visoka mesta, ki so nosila krasne plače in je tudi tam vtisnil pečat svojega dela ameriški civilizaciji, medtem ko ga Slovenec ni“ ali spogledovanja z bralci v stilu „whatever is more appealing to your taste.“)

MOJCA RAVNIK

PISMO

PISMO IZ LONDONA

Del pisma Koko Clark objavljamo v angleški prilogi, a ga zaradi zanimive vsebine predstavljamo tudi slovenskim bralcem:

„Smem povedati nekaj o Glasniku? Morda tega ne bi smela, ker ne znam slovensko, čutim pa se obvezano, da povem svoje mnenje o angleški prilogi. Čeprav je Kraljevi antropološki inštitut naročen na Glasnik, se bojim, da ga bere zelo malo ljudi, in jaz sem gotovo ena od teh izjem. Odkrita bom in upam, da mi ne boste tega zamerili. Upam tudi, da bodo moje pripombe pomagale pri urejanju bodočih števil.“

Ne glede na dejstvo, da ne znam slovenščine, sem ob prebiranju angleških prilog razočarana. So neizrazite in ne vsebujejo spodbudnih teoretično—analitičnih predlogov...

... Ne zanima me preveč, kaj so slovenski etnologi počeli prej, in ne zanimajo me ponavljajoči se predlogi za sodelovanje etnologije z drugimi vedami (čeprav so tu seveda tudi izjeme). Namesto tega bi rada izvedela, kaj slovenski etnologi počnejo in mislijo sedaj in na kakšen način analizirajo svoje etnološko gradivo. Zato me čudi, da uredniški odbor ni poskrbel za dober, zgoščen prevod članka Slavka Kremenška z naslovom „Način življenja — etnološka kategorija z gospodarskim in političnim pomenom.“ Brati bi želela take članke in menim, da to velja tudi za druge angleško govoreče bralce.

Smem mogoče navesti dober primer angleške priloge? Časopis „Sociologija — časopis za sociologijo, socialnu psihologijo i socialnu antropologijo“ ima veliko boljše angleške povzetke svojih člankov.

Morda sem bila preveč kritična do vašega Glasnika, a rada bi pomagala pri njegovih izboljšavah, pa čeprav moje pripombe včasih zvenijo zelo arogantno.“

KOKO CLARK, LONDON

Opomba uredništva: Arogantne in deloma osebne kritike iz pisma nismo objavili, z veseljem pa smo objavili konstruktivno kritiko, ki bo gotovo pomagala k izboljšanju angleške priloge in Glasnika v celoti. Veseli smo vsake konkretne pobude, tudi iz tujine, seveda pa bi bili še bolj veseli pripomb iz domačih logov.